

TOVE ALSTERDAL

# ELNYELTE A FÖLD



## MALMBERGET, NORRBOTTEN OKTÓBER

Azon az éjszakán hatalmas földrengés rázta meg a településnek otthont adó érchegységet. A lökeshullámok erősebbek voltak még a megszokott bányarengéseknél is, amelyek hatására felemelkednek az ágyak a padlóról, az üveg és a porcelán pedig kiesik a szekrényekből.

Reggel egy idős hölgynek első dolga lesz felhívni a céget, hogy feljebb kerülhessen a költöztetési listán. Ugyanígy tesz majd az a huszonhét éves családapa is, aki miután kimegy a kertbe, felfedezi, hogy eltűnt a kislánya háromkerekű biciklijé. Ellopták, gondolja, és megharagszik a tolvajokra meg a hasonló mocskos alakokra, és persze a közösségen belüli egyre növekvő bűnözésre, amíg csak észre nem veszi a telkén keletkezett repedést, és meg nem érti, hogy a kerékpár egyenesen a Föld belsejébe zuhant.

Ezek azok az események, amelyek hatására az emberek elköltöztek Malmbergetből, és vissza se néztek, még ha örökre hiányozni is fog nekik a hely, amely az övék volt egyszer.

Tommy Oja egy órával később ébredt csak fel, de nem a földrengésre, hanem a telefon ébresztőjére. Előtte egy csésze feketekávé, a kezében szendvics. A nap csak órák múlva kel fel, addig az autó fényszórója tör utat magának a sötétségben. A helyi utcai lámpák többsége kialudt az el-

múlt években, jó párat pedig leszereltek. Felkanyarodott Hermelin felé, és leparkolt az omlásveszélyt jelző kerítés mellett. A régi faházak egy része még mindig ott állt, várva, hogy elköltöztessék.

Olyan házak voltak ezek, amelyekből áradt Malmberget százéves történelme, ezért különösen értékesnek nyilvánították őket. Ő maga egy bérházban nőtt fel, amelyet sok évvel ezelőtt elbontottak. Így kellett lennie, nem volt mit tenni. A kerítés egyre közelebb és közelebb kúszott, a gyermekkora eltűnt – elnyelte a Gropen, az óriásgödör.

Tommy Oját nem igazán érdekelte, hogy meg kellene várnia a kollégáját, aki úton volt Gällivaréből. Fogta a kulcsokat meg a fényképezőgépet, és bement.

A biztosítás izgatta, emiatt dobta ki reggel az ágy. Ha ugyanis egy étkészlet összetört vagy egy lapostévé leesett az éjszakai bányarengés miatt, akkor a keletkezett kár megtérítése az LKAB biztosító felelőssége, nem pedig a vállalkozóé.

Néhány hónapon belül a költöztetővállalat kiüríti ezeket a házakat, és elviszi a bútorokat meg az összes ingóságot. Azután kezdődik csak az igazán nagy munka: kiásni az épületek alapjának környékét, raklapokat és acéllemezeket beszerelni, a kémények alját biztosítani, hogy a házakat elszállíthassák az új címükre. Ott újra berendezik a szobákat, és szinte fel sem tűnik majd, hogy változott valami – attól eltekintve, hogy Malmberget látképét, a templomtornyot és a hegyeket felváltotta a Koskullskulle melletti fenyőerdő látványa.

– Akik itt éltek, igazán szerencsések voltak – gondolta magában Tommy Oja, miközben sorra járta a szobákat, és feljegyzéseket készített. – Magukkal vihették az otthonaikat, vagy legalábbis az otthonaik egy részét, bármi legyen is az, amitől egy ház vagy egy lakás tulajdonképpen otthonná válik.

Néhány könyv leesett az egyik könyvespolcra. Egy megsárgult fekete-fehér esküvői fénykép üvege megrepedt. Lefényképezte a kárt, közben pedig mintha hallotta volna az emberek panaszos nyögéseit. Bámulta az arccokat, a mintegy száz évvel ezelőtti ünnepi pillanatban rejlő komolyságot. A repedés keresztülvágta a férfi torkát és szétzabdalta a menyasszony arcát.

– Most aztán már szedd össze magad, Tommy Oja! – mondta magának hangosan. Malmbergeti lakosként az érzélgősség igencsak távol állt tőle.

Minden a véletlenek műve, az itteniek nem magyaráznak bele mást. Nem sírnak eltűnt mozik és bódék után, ahol anno az első hokiskártyáikat vásárolták. Az ércet ki kellett bányászni, és a bányavállalat nélkül semmi sem lett volna itt: sem közösség, sem munkahelyek, sem pedig a gazdagság, amelyből Svédországot felépítették, csupán rénszarvaslegelők és érintetlen hegyvidék. Persze a stockholmiak egy része ott délebbre biztosan úgy vélekedett: az volna az igazán különleges, ha nem bolygatták volna meg a természetet, ha minden maradt volna a régiben – ők azok, akik az elegáns bárókban üldögélve egy pillanatra sem gondoltak bele, minek is köszönhetik a jómódot, amelyben élnek; hogy ezt abból a hegyből bányászták ki, amely most őalattuk terül el.

Újra megütötte a fülét valami. A pokolba is!

Nem szavakat hallott, csupán csendes, panaszos morajlást, mintha a falakban tovább élnének a hangok.

– Fogjátok be! – üvöltötte.

– Kihez beszélsz?

A srác ott ácsorgott az ajtóban. Fialat volt, helyettesítőként állt munkába, miután az egyik idősebb kolléga csigolyaelcsúszás miatt kidőlt a sorból. Szerencsétlen időzítés! A házak költöztetése nagy presztízsű munka volt, semmi sem sülnhetett el balul. Elég a legkisebb egyensúlyvesztés,

és a falak megrepedhetnek. A helyi média is figyelemmel kíséri az eseményeket, a malmbergeti lakosok pedig az utak mentén sorakoznak majd fel, amikor a község végleg elköltözik.

– Ezek szerint fel tudtál kelni – konstataálta Tommy Oja, és visszament a lépcsőházba, majd az emelet felé vette az irányt.

A fiatal nem mozdult, csak állt lemerevedve.

– Mi volt ez? – kérdezte.

– Micsoda?

– Úgy hangzott, mint egy állat, vagy valami. – Tommy Oja újra lejött a lépcsőn.

– Te is hallod? – kérdezte.

– A rohadt életbe! Csak nem itt felejtette valaki a macskáját?

Most már a csöveken keresztül is lehetett érezni a rezgést, mint egy halk dobolást. Mozdulatlanul álltak, és fültek. A hangok ott keringtek körülöttük: tompán és elhalkulva, majd újra felerősödvé.

– A pince lesz az – mondta végül a fiú. – Onnan kell jönnie.

Tommy a kulcsok között kotorászott, kipróbálta az egyiket, majd egy másikat is. Az ajtó kinyílt; kanyargós lépcső vezetett le a koromsötétbe, ahol egy masszív ajtógombbal felszerelt vasajtó állta útját. Itt már nem lehetett hallani semmit. Biztosan más falak közvetítették a hangokat, talán a kéményen keresztül jutottak fel a földszintre. Egyik kulcs sem nyitotta a zárat.

– A fene vigye el! – dörmögte Tommy, és megfordult. Lassan kiment, és megkerülte a házat. A srác végig szorosán a nyomában lépkedett. Ismét hallották a hangokat. A pince ablakánál letérdelt, és felkapcsolta az elemlámpáját. A fény visszaverődött az üvegről, és elvakította őket.

- Törd be! – győzködte Oját a fiú.
- Nem okozhatunk kárt.
- Ez csak egy ablak – válaszolta –, mégis mit számít az?
- Ezek a mai fiatalok – dünnyögte Tommy Oja, miközben a kocsi felé tartott, hogy kivegye a szerszámait.
- A csudába, végtére is néha igazuk van. – Az ablaknyílás felé fordult a csőfogóval.

Az utolsó üvegszilánkok a pince padlójára hullottak. Csönd lett. Tommy Ojában felmerült, hogy talán hibát követtek el. Már kezdte megfogalmazni magában a védőbeszédet, amelyet majd előad a főnökének, miközben a srác fogta az elemlámpát, és bevilágított. A padló több mint két méterrel lejjebb volt, Tommy Oja jól tudta, hiszen részt vett az összes számítás és terv elkészítésében, amely ennek a háznak a kitérítésével és felemelésével foglalkozik. Ráadásul az ablak túlságosan kicsi volt ahhoz, hogy valaki keresztülpréselje rajta magát, ha esetleg kockára akarná tenni az életét egy rohadt macskáért.

A fiú felkiáltott, és kiejtette a kezéből a zseblámpát. Eszelős tekintettel elkezdett hátrafelé kúszni a kavicsoson, mintha seggen csúszva akarna eljutni Gällivaréig. Abban a pillanatban megjelent a reggeli első napsugár a hegyek felett, és megvilágította a fiú haját, mintegy glóriát rajzolva a feje köré.

– Csak nem szellemeket láttál?!

Tommy bedugta a karját a betört ablakon, és a fényyalábot a falakra irányította. Ijesztően nagy volt a csend. Hallotta a saját szívverését és a fiatal káromkodását. A pincében dobozok álltak, meg összecukott műanyag székek. Volt ott egy öreg pingpongasztal is, a falakon pedig poszterek lógtak. Aztán valamilyen mozgást látott. Két kéz emelkedett fel, és eltakart egy arcot. Az illető állat módjára kúrporgott a falhoz bújva. Körülötte kartonlapok és törmelék.

Tommy dermedten bámult rá, anélkül, hogy felfogta volna, mit lát.

A fiatal helyettesítő kolléga még mindig ott dohogott mögötte.

– Fogd be! – üvöltött rá Tommy.

Ekkor ismét hallották. A hang a sarokból jött, a téglák és a beton közül tört fel, ij módjára hasított keresztül a levegőn – egy bezárt állat sikolya volt. Nem volt benne semmi emberi, leginkább talán az újszülöttek pánikszerű sírására emlékeztetett, amit a születésükkor hallatnak – mielőtt az ember emberré válna és megtanulná a szavakat. Tommy Ojának három gyermeke volt. Jól ismerte azt a hangot, ez azonban sokkal rosszabb volt annál. A telefonja után kutatott a zsebében, ujjai remegtek, miközben beütötte a központi segélyhívó egyszerű számkombinációját, és összefüggéstelen mondatokkal kérte, hogy küldjék ki mind a rendőrséget, mind pedig a mentőket a Långa Raden nevű utcához. Háromszor kellett megismételnie a címet. Akik fogadták a hívást, ott ültek Umeåban, 500 kilométerre délre – ugyan mit tudhattak ők a malmbergeti utcákról?

Aztán ismét odakúszott az ablaknyíláshoz, és a zseblámpával a saját arcát világította meg, nehogy elvakítsa odabent a férfit.

– Mindjárt itt lesznek – mondta, pontosabban kiáltotta a sötétbe, anélkül, hogy bármilyen választ kapott volna.

## ÅDALEN OKTÓBER

Eira Sjödin éppen a kávéscsészéket göngyölte törölközőkbe, amikor édesanyja nekiállt kicsomagolni az első dobozt.

– Anya, mit csinálsz?

– Nem hiszem, hogy erre szükség van. Erre itt.

– De hiszen te magad mondtad, hogy el akarod vinni a könyveket.

Kerstin Sjödin visszatett pár kötetet a könyvespolcra, azoknak a helyére, amelyeket kiválogattak.

– Valószínűleg úgysem lesz ebből semmi – jelentette ki.

– Szerintem ez az egész teljesen felesleges. Itt olyan olcsón lakom. Havi kétezer korona!

Eira leroskadt egy székre, és halálosan fáradtnak érezte magát. Már több mint egy hete tartott ez a huzavona; a fájdalmas folyamat, amikor ki kell választani néhány tárgyat egy egész életből, és megpróbálni bezsúfolni egy tizen-nyolc négyzetméteres szobába.

Legalább harmincszor sikerült már meggyőznie édesanyját arról, hogy most már tényleg át kell költöznie az otthonba, amit Kerstin másnapra el is felejtett – néha pár perccel később sem emlékezett már rá. Eira megjegyezte, mit pakolt ki az édesanyja, hogy aztán este, lefekvés után ismét visszacsomagolhasson mindent.

– Melyik képeket szereted a legjobban?



A falakon világos téglalapok maradtak a keretek helyén, amelyek már egy örökkévalóság óta ott lógtak. A rézkarc, amelyen fekete-fehér vonalak ábrázolták a folyót, abból az időből származott, amikor a fákat még a folyón úsztatták. Egy bekeretezett gyerekrajz, amelyet a bátyja készített valamikor régen, még mielőtt Eira megszületett volna. Anya, apa, gyerek és a nap, amely rikító sárga sugarakkal ragyogta be őket.

Aztán ott voltak a függönyök is, hiszen egy kétszintes házból mindössze egyablakos szobába költözik. Meg a ruhák. A csinos blúzok kivasalása valószínűleg nem része a községi idősgondozási szolgáltatásoknak, merült fel Eirában, amikor meglátta, hogy Kerstin miket pakolt ki a bőröndökből. Amit a tegnapi egész napos rábeszélés eredményeként Eira szépen összehajtogatott, most ismét fogasokra került. Kerstin még mindig fiatal volt, alig múlt hetven, amikor a demencia elhatalmasodott rajta. Eira látta, mennyi idősek a többiek, és azon gondolkodott, vajon mennyi időnek kell eltelnie ahhoz, hogy az ő csinos anyukája elfogadja a melegítőnadrágos életet – talán egy szoknyát azért felvesz majd, ha látogatókat vár...

Már csak ez a hét maradt, utána valaki másnak adják a helyet. Eira ennek ellenére felvette a telefont, amikor megcsörrent, és ennek ellenére nem tudott nemet mondani.

– Mi a helyzet? – kérdezte August Engelhardt, amikor negyedórával később odakanyarodott érte a járóautóval.

– Minden rendben – válaszolta Eira.

A férfi rásandított a szeme sarkából, miközben lelassított, hogy besoroljon a felhajtósávba. Mosolya többről árulkodott pusztá kollegialitásnál.

– Mondtam már, hogy jó újra itt lenni? – kérdezte.

August Engelhardt nála öt évvel fiatalabb, még mindig kissé zöldfülű rendőraszisztens volt, aki visszatért Kram-

forsba, miután hosszabb ideig Trollhätanban helyettesített. Valószínűleg kíváncsi volt, mit tudnak nyújtani számára az ország különböző pontjain.

– Hová is megyünk most? – érdeklődött Eira.

– Egy eltűnés miatt riasztottak. Középkorú nylandi férfiről van szó. Azok alapján, amiket elmondtak, nincs semmilyen bűncselekményre utaló jel.

– Ki jelentette be az eltűnését?

– A volt felesége. A lányuk Luleåban tanul, és felhívta az anyját, mert kezdett aggódni az apjáért. Három hét telt el az eltűnése óta.

Eira rövid időre behunyta a szemét, de továbbra is látta maga előtt az úttestet. Gondolatai az örökölt komód körül forogtak: csak nem lesz túl sok a bútor? Lehet, hogy anyjának hamarosan kerekesszékekben kell majd bejutnia abba a szobába, annyira kétségbeejtően gyorsan történnek néha a dolgok.

Az eltűnt férfi egy társasházi lakásban lakott Nylandban, közvetlenül az ICA Rosen szupermarket mögött. Megálltak néhány kétszintes ház mellett, amelyek akár az ország bármely másik pontján is épülhettek volna. Jellegtelenekek voltak, de gondozottak. A közös képviselő, akinek be kellett volna engednie őket a lakásba, késett, a volt feleség azonban már az ajtónál várta őket. Blézert és egy idén oly divatos fehér keretes szemüveget viselt; rövidre nyírt frizurájában egyetlen rakoncátlan tincs sem törte meg az összhatást.

– Senki sem hallott felőle három hete – mondta Cecilia Runne. – Hasse szar alak tud lenni, de a munkáját mindig becsülettel végezte.

– Mit dolgozik?

– Valójában színész, de mindenfélét elvállal, hogy pénzt keressen. Kell is, ha ilyen helyen lakik az ember. Egyszer-

rúbb dolgokat különböző építkezéseken, talán otthoni gondozást is... Nem tudom pontosan. Múlt héten Umeåban kellett volna filmet forgatnia, legalábbis a lányunk szerint. Hasse reménytelen eset, már ami a pénzt illeti, de munkát sosem hagyott volna ki. A tavalyi év után meg főleg nem, akkor ugyanis hét hónapon keresztül egyetlen megbízást sem kapott.

A vírus, amely az egész világot megviselte, súlyos csapást mért a kultúrára és az idősekre. A nyavalya miatt a gondozóotthonba sem lehetett beköltözni egészen addig, ameddig az otthoni helyzet végképp tarthatatlanná nem vált.

August felvette a volt feleség adatait.

Mikor jelentkezett Hans Runne utoljára, kikkel találkozott rendszeresen, volt-e korábban valamilyen pszichés betegsége vagy alkoholproblémája.

– Van új nő az életében?

– Nem, nem hiszem – válaszolta Cecilia Runne, talán kissé túlságosan is gyorsan. – Legalábbis én nem hallottam róla.

Körülnézett az udvaron: a fűvet elfedték a lehullott levelek, az egyik bejárat mellett kerekas járókeret állt.

Egy felnőtt férfi, aki nem ment dolgozni és nem vette fel a telefont sem, aligha élvez elsőbbséget a rendőrség szemében – az efféle esetek szinte nem is tekinthetők ügynek. Fogadták a bejelentést, segítettek bejutni a lakásba, a legrosszabb esetben ott találják holtan.

Ez volt a legvalószínűbb. Szívroham, stroke, vagy valami ilyesmi. Öngyilkosság. Hacsak nem tört rá a kapuzárási pánik és vonult vissza a hegyekbe, ami viszont szintén nem bűncselekmény.

– Csak nehogy ott feküdjön bent – mondta a nő, s a hangjából kihallatszott az idegesség –, annyi ilyen történt az

elmúlt időben. Emberek hetekig feküdtek az otthonukban. Egy ismerősöm is, meg olyanok, akikről csak olvastam. Fogalmam sincs, Paloma hogyan tudna megbirkózni ezzel.

– Paloma?

– A lányunk. Újra és újra felhívta az apját, még le is akart jönni ide Luleából, pedig vizsgaidőszaka van. Mondtam neki, hogy elintézem én. Megígértem, hogy lesz rá magyarázat.

Megérkezett a közös képviselő, és beengedte őket. Hans Runne a második emeleten lakott. Átléptek a fehér borítékokon és a reklámújságokon, orrukát megcsapta a rothadásnak indult szemét bűze – vagy valami másé. Az előszoba közvetlenül a konyhába vezetett. Néhány csésze és pohár a mosogatóban, borosüvegek a pulton. A mosogató alatti szemeteszsákból jött a szag.

– Talán kicsit túl sokat iszik – jegyezte meg a hátuk mögött a volt felesége. – Lehet, hogy rosszabb lett a helyzet a válás óta. Nem tudhatom.

A nappali is üres volt, leszámítva néhány további poharat és üveget, meg egy hatalmas televíziót. A hálószoba ajtaja pedig csukva volt.

– Talán az lenne a legjobb, ha ön az előszobában várna – mondta Eira az asszonynak.

A nő a szája elé szorította a kezét, és ijedt tekintettel elkezdett a nappali felé hátrálni. August kinyitotta az ajtót. Azonnal fellélegeztek.

Az ágy ugyan nem volt bevetve, a párnák és a takaró összegyűrve heverték rajta, de nem feküdt ott senki. Egyszerre guggoltak le és néztek be az ágy alá. Semmi szokatlanra utaló jelet nem találtak. Csak egy férfi volt, aki nem ágyazott be. Aki Ulf Lundell naplóit olvasgatta elalvás előtt – az éjjeliszekrényen feküdt egy vaskos kötet –, és aki álmában csikorgatta a fogát – amire a nyitott műanyag ta-

sakban található harapásemelőből lehetett következtetni. A levegő olyan volt, mintha nagyjából három – talán kicsit több, talán kicsit kevesebb – hete nem szellőztettek volna. Állott, de nem áporodott.

Miután visszamentek a konyhába, Cecilia Runne lerokkadt egy székre.

– Nem teheti ezt, nem tűnhet el csak úgy a lánya életéből! Engem meg itt hagy, hogy mindent elrendezzek. Ez annyira rohadtul tipikus Hasse! Folyton jár a szája, de ha arról van szó, hogy felelősséget vállaljon másokért...

– Mikor váltak el? – kérdezte Eira, és kinyitotta a hűtőajtót. Hallotta, hogy a nő valami három évről beszél, meg hogy ő hagyta el a férjét.

A tej egy hete lejárt, a sonkaszeletek széle teljesen megkeményedett. Még ha Hans Runne önszántából tűnt is el, akkor sem tervezte meg a dolgot előre.

Cecilia Runne elkezdett sírni, csendesen, kontrolláltan.

– Annyira dühös voltam rá – mondta –, most meg már túl késő.

Eira látta, amint August felemelte a reklámújságokat az előszobában, és megnézte a dátumokat.

– Ez még egyáltalán nem biztos – válaszolta a volt feleségnek –, még túl korai lenne kijelenteni bármit is.